

Gülər Şamil qızı MAHMUDOVA
Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti

BANKLARDA MALİYYƏ SABİTLİYİNİN TƏMİN EDİLMƏSİNDƏ DÖVLƏT TƏNZİMLƏNMƏSİNİN ROLU

Xülasə

Məqalədə bank sisteminin fəaliyyəti bütün iqtisadiyyatın inkişafının mühüm şərti kimi dəyərləndirilmişdir. Bu sistemin fəaliyyətində isə maliyyə sabitliyinin təmin edilməsi əsas inkişaf şərti kimi izah olunmuşdur. Banklarda maliyyə sabitliyinin qorunması üçün sistemin fəaliyyətinə dövlətin tənzimləmə funksiyaları ilə qoşulmasının müsbət və mənfi cəhətləri təhlil olunmuşdur. Bunun üçün bank sisteminin fəaliyyətinə dövlət müdaxiləsinin üç forması və hər bir formanın parametrik xüsusiyyətləri nəzərdən keçirilmişdir. Həmin formaların hər biri, yəni kapitalın mənbəyinə görə, dövlət iştirakının payına görə və bankların idarə olunmasında dövlətin iştirakının dərəcəsinə görə formalar geniş təhlil edilmişdir. Təhlil nəticəsində bank sistemində dövlətin iştirakının zəruri hallarda müsbət nəticələr verdiyi əsaslandırılmışdır. Bunun üçün dünya təcrübəsindən nümunələr göstərilmiş, Avropa ölkələrinin bir neçəsinin bank sistemlərində dövlətin iştirakının əsas cəhətləri nəzərdən keçirilmişdir.

Məqalədə həm cəmiyyətin, həm də dövlətin, ümumilikdə iqtisadi sistemin inkişafı üçün bank fəaliyyətində dövlət tənzimlənməsinin rolu məntiqi əsaslarla sübut olunmuşdur.

Açar sözlər: Bank sistemi, maliyyə sabitliyi, bank sisteminə dövlətin müdaxiləsi, dövlət tənzimlənməsinin formaları.

Giriş

Bankların fəaliyyətinin tənzimlənməsi iqtisadi inkişafın bütün mərhələlərində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Çünki, bu fəaliyyətin tənzimlənməsi bu sistemin daimi olaraq dayanıqlı qalmasını, bankların likvidlik səviyyəsinin qorunmasını, banklarda kapital adekvatlığının saxlanmasını, sistemin rəqabətliliyinin qorunmasını və s. kimi vəzifələrin yerinə yetirilməsini təmin edir. Eyni zamanda nəzərə almaq lazımdır ki, bankların hər birinin və həmçinin bank sisteminin normal fəaliyyət göstərməsi həmişə dövlətin, həm də ictimaiyyətin diqqət mərkəzində olmuşdur və olmaqda davam edir. İstənilən ölkədə bank sisteminin və bankların hər birinin fəaliyyətinə dövlətin müdaxilə məqsədləri mövcud olur və bu bir çox səbəblərlə bağlıdır. Məhz bu məsələyə yanaşmada bir sıra ədəbiyyatlarda rast gəlinən mövqe ondan ibarətdir ki, bank sistemində dövlətin iştirakı ölkə iqtisadiyyatının dövlət tərəfindən idarə olunması formasıdır [1, s. 116]. Bank sistemində dövlətin tənzimləmə fəaliyyəti bütün ölkələr üçün eyni olsa da, təzahür formaları müxtəlifdir. Bu müxtəliflik, onun səbəbləri Mərkəzi Bank sistemlərinin fəaliyyətində dövlətin iştirak məqsədləri ilə əlaqədar olur.

Banklarda maliyyə sabitliyinin təmin edilməsində dövlət tənzimlənməsinin əsas məqsədləri

Dünya təcrübəsindən məlum olduğu kimi, bank sistemində dövlətin iştirakı iki halda zəruridir. Bu hallar məzmununa görə fərqlənirlər. **Birinci halın** mahiyyəti ondan ibarətdir ki, dövlət bank sistemində özünün xüsusi problemlərini həll etmək üçün sistemin fəaliyyətinə müdaxilə edir. Xüsusi problemlər dedikdə isə həm makro, həm də mikro səviyyədə dövlətin iqtisadi siyasətinin zəruri elementlərinin yerinə yetirilməsi vəzifələri başa düşülməlidir. **İkinci halın** mahiyyəti ondan ibarətdir ki, dövlət bank sisteminin fəaliyyətində çıxılmaz vəziyyət yarandığı halda məcburən çıxış edir. Bu hal əsasən o vaxt baş verir ki, bank sistemi yaranmış qeyri-qənaətbəxş maliyyə vəziyyətindən öz daxili gücü hesabına çıxıb bilmir və iflas təhlükəsi ilə üz-üzə dayanır. Yəni sistem özü öz daxili resurslarını səfərbər etsə də sistemin malik olduğu potensial hesabına böhran vəziyyətindən çıxıb bilməyərək, sistemdə sağlamlaşma prosesini reallaşdırıb bilmir. Belə hal yaranarkən artıq dövlət mütləq bank sisteminin idarə edilməsi prosesinə müdaxilə edir.

Qeyd edilən hər iki hal məzmunca bir-birindən fərqlənsə də dövlətin tənzimləmə məqsədi ilə müdaxiləsinin hər iki halda məqsədi eynidir. Bu məqsəd bank sistemində inkişafın strateji planlaşdırılmasını yaxşılaşdırmaqdan, sistemin dayanıqlığının möhkəmləndirilməsindən, sistemin operativ idarə olunmasını təmin etməkdən, bütövlükdə sistemin ayrı-ayrılıqda hər bir bankın maliyyə sabitliyinin təmin edilməsindən, sistemin çevikliyinin artırılmasından, sistem tərəfindən həyata keçirilən pul, kredit, depozit, faiz, valyuta, investisiya və s. siyasətlərin səviyyəsinin yüksəldilməsindən ibarətdir [5, s. 41].

Banklarda maliyyə sabitliyinin təmin edilməsində dövlət tənzimlənməsi məqsədi ilə dövlət iştirakının parametrləri birbaşa bu müdaxilənin mənasını müəyyən edir. Bank sistemlərinin dünya təcrübəsi göstərir ki, əgər dövlət bank sistemini özünün xüsusi məqsədlərinin həyata keçirilməsinə tabe etdirmək cəhdi göstərsə, bu, bank sistemi üçün xoşagəlməz, mənfi halların meydana gəlməsinə səbəb ola bilər.

Eyni zamanda dünya təcrübəsindən məlumdur ki, bank sistemində dövlətin iştirakının müsbət nəticələri o halda olur ki, dövlətin iştirakı birbaşa bank sisteminin maraqlarının, məqsədlərinin həyata keçirilməsinə xidmət etmiş olsun. Adətən bu o vaxt baş verir ki, sistemdə toplanmış problemlər öz həcminə və xarakterinə görə ölkənin iqtisadi inkişafını aşkar surətdə ləngitsin, həm də dövlətin iqtisadi və siyasi əsasları üçün təhlükə törətmiş olsun.

İqtisadi cəhətdən inkişaf etmiş ölkələrdə formalaşmış olan təcrübənin nəticələri göstərir ki, kömək məqsədi ilə bank sistemində dövlətin iştirak müddəti müəyyən, konkret vaxt kəsiyi ərzində olmalı və daimi xarakter daşımamalıdır. Bu müdaxilə daimi xarakter daşıyarsa bank sisteminin inzibati metodlarla idarə olunması səmərəsiz nəticələrə gətirib çıxarda bilər [4, s. 321].

Həm dünya, həm də yerli iqtisadi ədəbiyyatlarda rast gəlinəni kimi alim və tədqiqatçıların banklarda maliyyə sabitliyinin təmin edilməsi məqsədilə dövlətin iştirakının aşağıdakı kimi təsnifatlaşdırılmasının şahidi oluruq. Həmin təsnifatlaşdırılmaya görə müdaxilənin aşağıdakı formaları vardır: **Birincisi** kapitalın mənbəyinə görə; **ikincisi** dövlət iştirakının payına görə; **üçüncüsü** bankların idarə olunmasında dövlətin iştirakının dərəcəsinə görə.

Təsnifatlaşmaya görə fərqləndirilən bu formaları nəzərdən keçirək. Göründüyü kimi, birinci forma kapitalın mənbəyinə görə fərqləndirilir. Bu formanın özü də iki üsulla həyata keçirilir: 1) birbaşa; 2) dolaylı.

Birbaşa iştirak dedikdə, dövlətin bankın kapitalında iştirak etmək məqsədi ilə vəsaitlər ödəməsinə, bankın büdcə qarşısındakı öhdəliklərini ödəməsi başa düşülməlidir. Belə olan halda büdcə ilə hesablaşmalar əvəzlənmə ilə də aparıla bilər [8, s. 76].

Dolaylı iştirak dedikdə isə dövlətin nəzarət etdiyi müəssisə və təşkilatların bankın səhm və paylarını alması prosesi başa düşülməlidir. Buna misal olaraq dünya təcrübəsindən İtaliya bankını göstərmək olar. O, iri səhmdar bank olmaqla, əmanət və digər iri banklara, sığorta şirkətlərinə, sosial təminat müəssisələrinə, maliyyə sənaye qruplarına məxsusdur. Bu təşkilat üzərində dövlət nəzarəti dolaylı yolla, yəni nəzarət səhm zərfinə sahib olan səhmdarlar vasitəsi ilə həyata keçirilir. Dövlət iştirakının bank sistemində tətbiq olunmasının bu iki forması arasında fərq ondan ibarətdir ki, birbaşa iştirak bankın öhdəlikləri üzrə dövlət üzərinə böyük məsuliyyət qoyur. Bununla yanaşı, əgər banklar dövlətin mülkiyyətində olarsa, onda banklar da dövlətin öhdəliklərinə görə cavabdehlik daşıyır. Banklar üçün belə cavabdehlik dövlətin böyük xarici borcları olduğu halda daha arzuolunmazdır [6, s. 94].

Tədqiqatlar göstərir ki, bank sisteminə dövlətin müdaxiləsinin ikinci forması **dövlət iştirakının payına görədir**. Bu formanın tətbiq olunduğu hallarda aşağıdakı parametrlər nəzərə alınmalı, onun əsas şərtlərindən istifadə olunmalıdır: tam dövlət mülkiyyəti; bankların səhmlərinin nəzarət səhm zərfinə sahiblikdə hissəvi iştiraka görə; bankların rəhbər orqanlarına daxil olmaq hüququ verən hissəvi iştirak; bankların fəaliyyətinə daxili monitorinq məqsədilə iştirak. [9, s. 26]

Dünya təcrübəsi göstərir ki, banklar üzərində dövlətin tam, yəni 100%-lik mülkiyyətə sahib olması çoxsaylı mərkəzi banklar üçün səciyyəvi haldır. Azərbaycanın Mərkəzi Bankı da 100%

kapitala dövlətə məxsusdur. Belə hal iqtisadiyyatın idarə olunmasının yüksək səviyyədə mərkəzləşdirildiyi ölkələrdə və həmçinin dövlət tərəfindən bank sisteminin sağlamlaşdırılması, yəni sanasiyasının aparıldığı şəraitdə baş verir. Banklar üzərində tam dövlət mülkiyyəti mövcud olduğu hallarda bank fəaliyyətinin qapalıq səviyyəsi bank kapitalında dövlətin iştirak etdiyi digər hallarla müqayisədə daha yüksək olur. [6, s. 90]

Bir çox hallarda bankın mülkiyyətçiləri arasında bankın idarə olunmasında iştirak üçün real imkanları olan özəl təşkilatlar və ayrı-ayrı fiziki şəxslər bankların fəaliyyətinə güclü nəzarət etmək üçün son qərarlar qəbul edilməsi hüququnu dövlətdə saxlayır. Praktiki fəaliyyət göstərir ki, xüsusi dövlət tapşırıqlarını yerinə yetirməyən banklar üçün kapitalın qarışıq forması tam dövlət mülkiyyəti ilə müqayisədə daha yetkin və daha məqsədəuyğun sayılır. Məlum olduğu kimi hətta xüsusi funksiyaları yerinə yetirən banklar da öz fəaliyyətlərində şəffaflığa üstünlük verirlər. Buna nümunə olaraq Avropa ölkələrinin bir çoxunun mərkəzi banklarını göstərmək olar ki, onlarda mülkiyyətin qarışıq, dövlət, özəl formasından istifadə edilir. Burada mühüm bir parametri nəzərə almaq lazımdır ki, özəl mülkiyyət sahibləri olan səhmdarları emissiya banklarının idarə edilməsinə buraxmırlar. [2, s. 21]

Təcrübədə bir sıra daha maraqlı hallar da vardır. Məsələn, dövlət tərəfindən idarə olunan kommersiya banklarının kapitalında özəl səhmdarların iştirak etməsi heç də onların bankın idarə olunmasında iştirakına təminat vermir. Bu vəziyyəti tətbiq etmək üçün dövlət bankın səs hüququ verməyən səhmlərini emissiya edir. Nümunə olaraq İtaliyanı göstərmək olar. Bu ölkədə əmanət banklarının ictimai xarakterini saxlamaq üçün dövlət qeyd edilən vasitədən istifadə etmişdir. Belə şəraitdə fəaliyyət göstərən banklar sonradan kommersiya banklarına çevrilməmişlər. [3, s. 101]

Araşdırmalar göstərir ki, bankların kapitalında dövlətin qismən iştirakının digər formaları keçid xarakteri daşıyır. Bu isə bu və ya digər dərəcədə onların fəaliyyətinə nəzarət şəraiti yaradır. Bu fəaliyyəti təhlil üçün götürülən bank sisteminin və ya ayrıca götürülmüş bankın keyfiyyətə qiymətləndirilməsi üçün vacib göstəricilərdən biri dövlətin onun idarə olunmasında iştirakıdır. Bu göstəricinin səviyyəsini müəyyən etmək üçün bankın cəlb olunmuş vəsaitlərində, yeni depozitlərdə, eyni zamanda məcmu bank kapitalında dövlətin payı bank sisteminin inkişaf mərhələsini müəyyən etməyə, paralel olaraq bu sistemin inkişaf perspektivlərini qiymətləndirməyə imkan yaradır. [7, s. 64]

Bank sisteminin idarə olunmasında dövlət iştirakının payının azalması bu sistemin, eləcə də bütövlükdə iqtisadiyyatın idarə olunmasında dövlətin birbaşa iştirakının zəifləməsi deməkdir. Təcrübə göstərir ki, bunun əksinə olaraq dövlətin iştirak payının artması investorlar üçün təhlükə törədərək ölkədə antibazar qüvvələrin mövqeyinin gücləndirilməsinə, böhran vəziyyəti baş verdikdə isə bank sisteminin maliyyələşməsinə gətirib çıxara bilər.

Tədqiqatlar göstərir ki, bank sisteminə dövlətin müdaxiləsinin üçüncü forması **bankların operativ idarə olunmasında dövlət iştirakının dərəcəsidir**. Bu formanın iqtisadi ədəbiyyatlarda əks olunduğu kimi aşağıdakı təzahür formaları vardır: 1) dövlət tərəfindən bank siyasətinin ümumi istiqamətlərinin müəyyən edilməsi; 2) bankların fəaliyyətinin birbaşa direktiv idarə olunması.

Bank fəaliyyətində dövlətin iştirakı dedikdə bu heç də operativ fəaliyyətin direktiv idarə edilməsi kimi başa düşülməməlidir. Çünki ölkədə fəaliyyət göstərən kredit təşkilatlarının fəaliyyətində azadlıq, müstəqillik səviyyəsi onların fəaliyyətinin ümumi istiqamətlərinin dövlət tərəfindən müəyyən edilməsindən başlayaraq direktiv idarə olunmasına qədər olan çərçivə həddindədir.

Bankların idarə olunmasında dövlət iştirakının birinci halında dövlət məmurlarının bankın işinə təsiri o qədər də güclü formada olmur. Bu, bankları qeyri-peşəkar müdaxilədən və dövlət məmurlarının sui-istifadəsindən qoruyur. Bank siyasətinin ümumi istiqamətlərinin müəyyən edilməsinin dövlət tərəfindən həyata keçirildiyi hallarda bankın idarə edilməsi azad surətdə səhmdarlar tərəfindən həyata keçirilir. Onun rəhbərləri hakimiyyət orqanları tərəfindən müəyyən edilmiş məqsəd və vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün vasitə və üsulların seçimində müstəqil olurlar. Paralel olaraq bankların üzərində dövlət tərəfindən həyata keçirilən xarici nəzarət saxlanılır. Dövlət bu istiqamətdə müəyyən bir müdaxiləyə ehtiyac duyduqda onu reallaşdırır. Lakin mühüm bir əlaməti qeyd etmək

lazımdır ki, banklar üzərində dövlət nəzarətinin olması bankın kontragentləri və müştəriləri üçün mühüm bir problemi həll edir, yəni mümkün ola biləcək risklərin səviyyəsi azalır. [10, s. 126]

Təhlil və araşdırmalardan bəlli olur ki, bankların operativ fəaliyyətinin birbaşa direktiv qaydada dövlət tərəfindən idarə olunması onların fəaliyyətinin son göstəriciləri olan səmərəliliyin azalmasına səbəb olur. Çünki bütün iqtisadi strukturlara, bütün banklara, hətta şəxsi banklara xas olan bürokratik əlamətlərə, qeyri-bank mənşəli təşkilat məmurlarının lüzumsuz bürokratizmi əlavə olunur. Eyni zamanda dövlət hakimiyyət orqanları bankların operativ fəaliyyətini tənzimləmək üçün onların aktiv və passiv əməliyyatları üzrə faiz dərəcələrini müəyyən edir, bu istiqamətdə onların siyasətinə də qarışırlar. İdarəetmə qərarları qəbul edilərkən öz təsiri vasitəsilə inkişafın bazar rəqabəti qaydalarını pozur, bankların fəaliyyətinin bütün istiqamətlərini direktiv üsullarla tənzimləyir. Belə olan halda bank rəhbərliyi hətta müstəqil kadr siyasəti aparmaqdan da məhrum edilir. [8, s. 64].

Tərəfimizdən aparılan araşdırmalar vasitəsilə müəyyən edilmişdir ki, banklarda dövlət tənzimlənməsinin çoxşaxəli və çoxcəhətli istiqamətləri vardır. Onlardan ən vaciblərindən biri məhz banklarda maliyyə sabitliyinin təmin edilməsindən ibarətdir. Bununla yanaşı bank sisteminin dövlət tərəfindən tənzimlənməsinin digər məqsədləri ümumi tənzimləmədən, bankların fəaliyyətinə nəzarətdən, bank sisteminin maliyyə-təşkilatı sağlamlaşmasının təşkilindən, bank sisteminin dövlət vəzifələrinin həll olunmasına səfərbər etməkdən, ölkədə pul bazarının təşkil olunmasından, ölkədə ödəmə sisteminin təşkil olunmasından, bank bazarında rəqabət şərtlərinin tənzimlənməsindən, bank xidmətləri bazarının şəffaflığının təmin edilməsindən və s. ibarətdir. Qeyd edilən məqsədlərin hər biri arasında sıx, üzvi əlaqə vardır. Yəni bu məqsədlərdən hər hansı birinin yerinə yetirilməməsi digər məqsədlərin yerinə yetirilməməsinə səbəb ola bilər. Elə bu baxımdan da, fikrimizcə, banklarda maliyyə sabitliyinin təmin edilməsində dövlət tənzimlənməsinin rolunun artırılması üçün yuxarıda qeyd edilən məqsədlərin kompleks şəkildə icra olunması zəruridir.

Nəticə

Çoxsaylı iqtisadi ədəbiyyatlarda və tədqiqatlarda bank sisteminin idarə olunmasında dövlət iştirakının məqsəd və formalarının mahiyyət, məzmun və səmərəliliyinə dair rast gəlinən mövqelərə, yanaşmalara fikir bildirərək demək olar ki, bu problem bütün dövlətlər və bank sistemləri üçün həmişə diqqət mərkəzində olan məsələdir. Nə qədər ki, cəmiyyət, dövlət mövcuddur, bu məsələ öz aktuallığını itirməyəcəkdir. Tərəfimizdən aparılan araşdırma nəticəsində əldə olunan son yanaşma aşağıdakılardan ibarətdir:

- bank sisteminə maliyyə sabitliyinin təmin edilməsində dövlət tənzimlənməsi dünyanın əksər ölkələrində geniş yayılmışdır. Bu parametr dövlətlərin siyasi quruluşu və iqtisadi inkişaf səviyyəsini xarakterizə edən bir əlamət deyildir;

- bank sisteminə maliyyə sabitliyinin təmin edilməsində dövlət tənzimlənməsinin rolu bu sistemdə böhranlar baş verdiyi hallarda daha da səmərəli olur. Çünki dövlət belə halda müdaxilə zamanı operativ olaraq baş verməli olan katalizmlərin nəticələrini aradan qaldıra bilər;

- bank sisteminə dövlət iştirakının forma və mənası bu iştirakın məqsədi ilə müəyyən edilir. Banklarda maliyyə sabitliyinin təmin edilməsində dövlət tənzimlənməsi o zaman özünün yüksək səmərəliliyini verə bilər ki, bu tənzimləmə bank sisteminə aid olan problemləri həll etmiş olsun;

- banklarda maliyyə sabitliyinin təmin edilməsində dövlət tənzimlənməsi məqsədlə dövlətin məcburi iştirakı bir qayda olaraq maliyyə sisteminin idarə olunmasında dövlətin əvvəllər yol verdiyi səhvlərə görə əvəz xarakteri daşıyır. Bu dövlət üçün çox baha başa gəlsə də dövlət bu variantı alternativ tapmadıqda seçir. Bu proses mütləq müəyyən vaxtla məhdudlaşmalı və məqsədin yerinə yetməsi ilə də yekunlaşmalıdır;

- banklarda maliyyə sabitliyinin təmin edilməsində dövlət tənzimlənməsinin rolunun təhlil edilməsi bu sistemin çatışmazlıqlarını vaxtında aşkar etməyə, mənfə halları aradan qaldırmağa, düzgün inkişaf istiqaməti seçməyə, bu sistemin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırmağa və bu sahədə dövlətin iqtisadi siyasətini müəyyənləşdirməyə imkan verir.

Tədqiqat nəticəsində əldə edilən mühüm nəticələrdən biri də ondan ibarətdir ki, bank sisteminin idarə olunmasında dövlətin iştirakı onun ölkə iqtisadiyyatının idarə edilməsində mühüm iştirak formasıdır. Bu iştirakın xarakteri hər bir bank sisteminin mənsub olduğu ölkə iqtisadiyyatının inkişaf səviyyəsindən, iqtisadi inkişafın hədəf və prioritetlərindən, iqtisadi inkişafın yaşadığı kətkəzlərdən, sistemdə aparılan restrukturizasiya və sağlamlaşma proseslərindən və s. asılıdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Bağirov M.M. Banklar və bank əməliyyatları (Ali məktəblər üçün dərslik) Bakı, "Nurlan", 2003, - 512 s.
2. Эльзац Р. и др. Немецкие банки: Управление кредитами с учетом риска. Бизнес и банки. - 2016, -№19, 22-23 с.
3. Кредитная политика и механизм ее реализации в период рыночных отношений. Г.Н.Белоглазова, Л.П.Кропивецкая и др. - СПб: Изд-во. СПбГУЭФ, 2008, 207 стр.
4. Панова Г.С. Кредитная политика коммерческого банка. М.: Финансы и статистика. 2007, 464 с.
5. Ужкин Э.А. Новые финансовые инструменты рынка. М.: Журнал "Дебет-кредит", 2015, 112 с.
6. Масленников В.В. Факторы развития национальных банковских систем. СПб. Издательство СПбГУЭФ. 2012, 206 с.
7. Багиров М.М. "Общая характеристика банковской системы". Баку, Нурлан, 2009, 260 с.
8. Диченко М.Б. Ликвидность коммерческого банка, СПб. Изд. СПбГУЭФ, 2016, 177 стр.
9. Полфреман Д., Форд Ф. Основа банковского дела. М.: ИНФРА - М, 2006, 624 стр.
10. Панова Г.С. Анализ финансового состояния коммерческого банка. М.: Финансы и статистика. 2016, 272 с.

Гюляр Шамиль гызы Махмудова
Азербайджанский Государственный
Экономический Университет

Роль государственного регулирования в обеспечении финансовой стабильности в банках

Резюме

В статье оценивается деятельность банковской системы как важное условие развития экономики в целом. В деятельности этой системы обеспечение финансовой стабильности было объяснено как ключевое условие развития. В целях поддержания финансовой стабильности в банках были проанализированы преимущества и недостатки государственного регулирования этой системы. Для этого были рассмотрены три формы государственного вмешательства в банковскую систему и параметрические характеристики каждой формы. Каждая из этих форм, то есть по источнику капитала, доли и степени участия государства в управлении банками, была тщательно проанализирована.

В результате анализа было обосновано, что участие государства в банковской системе в случае необходимости дает положительные результаты. Для этого были показаны примеры из мирового опыта, рассмотрены основные аспекты участия государства в банковских системах ряда европейских стран.

В статье логически обоснована роль государственного регулирования банковской деятельности в развитии как общества, так и государства, а также экономической системы в целом.

Ключевые слова: банковская система, финансовая стабильность, вмешательство государства в банковскую систему, формы государственного регулирования.

Gulyar Shamil Makhmudova
Azerbaijan State The University of Economics

The role of government regulation in ensuring financial stability in banks

Summary

The article evaluates the activity of the banking system as an important condition for the development of the economy as a whole. In the activities of this system, ensuring financial stability was explained as a key condition for development. In order to maintain financial stability in banks, the advantages and disadvantages of state regulation of this system were analyzed. For this, three forms of government intervention in the banking system and the parametric characteristics of each form were considered. Each of these forms, that is, according to the source of capital, the share and degree of state participation in the management of banks, has been carefully analyzed.

As a result of the analysis, it was substantiated that the participation of the state in the banking system, if necessary, gives positive results. For this, examples from world experience were shown, the main aspects of state participation in the banking systems of a number of European countries were considered.

The article logically substantiates the role of state regulation of banking in the development of both society and the state, as well as the economic system as a whole.

Key words: banking system, financial stability, government intervention in the banking system, forms of government regulation